

Å l a n d s l a n d s k a p s n ä m n d s

framställning till Ålands landsting med förslag

N:o 19/1948. till landskapslag angående ändring av landskaps-
lagen om kommunala hälsosystrar i landskapet Å-
land, utfärdad den 14 september 1945.

Vid vintersessionen innevarande år antog Ålands landsting på
framställning av landskapsnämnden landskapslag angående ändring av
landskapslagen om kommunala hälsosystrar i landskapet Åland samt
landskapslag angående ändring av landskapslagen om kommunala barn-
morskor i landskapet Åland. Syftemålet med lagändringarna var att
göra de kommunala hälsosystrarna och barnmorskorna i landskapet
jämnställda med motsvarande funktionärer i riket. Landskapsnäm-
dens framställning byggde helt på Regeringens proposition i ämnet
till Riksdagen. Då Landstinget antog förenämnda ändringar, hade
likväl Riksdagen ännu icke slutbehandlat förslagen till ändring
av motsvarande rikslagar. Dessa utkommo först den 5 mars 1948, och
i dem har de kommunala hälsosystrarnas och barnmorskornas löne-
och pensionsförmåner bundits vid levnadskostnadsindex på samma sätt
som innehavarnas av statstjänst eller -befattning löner och pen-
sioner, vilket icke är fallet med de av Landstinget antagna änd-

ringarna. Förslag därom ingick ej heller i landskapsnämndens förslag till Landstinget, då Regeringens proposition till Riksdagen ej upptog något stadgande härom. Oaktat landskapsnämndens bemödan hade landskapets hälsosystrar och barnmorskor sålunda kommit i löne- och pensionshänseende i sämre läge än rikets motsvarande funktionärer. För att icke "komma för mycket på efterkälken" åstod för landskapsnämnden icke annat än att beträffande förenämnda löner och pensioner tillämpa rikets nya bestämmelser. För att komma ur detta läge och för att i lagstiftningsväg konfirmera ett redan existerande förhållande har landskapsnämnden beslutat ingå med nya framställningar till Landstinget med förslag om ändring i stadgandena beträffande de kommunala hälsosystrarnas och barnmorskornas löne- och pensionsförmåner. Med undantag av att stadgandet i 10 § om dyrtidstillägg bortfaller ingå föreskrifterna i de av Landstinget senast antagna ändringarna oförändrade i de nya förslagen, i vilka blott tillkommer bestämmelser om lönerna och pensionernas bindande vid levnadskostnadsindex på sätt uti motsvarande rikslag är skett.

Hänvisande till förestående samt till motiveringen i landskapsnämndens framställning N:o 5/1948 till Landstinget får landskaps-

nämnden vördsammast förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om kommunala hälsosystrar i landskapet Åland, utfärdad den 14 september 1945.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting beslutat att 10, 15 och 16 §§ i landskapslagen den 14 september 1945 om kommunala hälsosystrar i landskapet Åland skola erhålla följande ändrade lydelse:

10 §.

Enligt denna landskapslag i landskommuns tjänst anställd hälsosyster av högre lönekategori skall av kommunen i grundlön erhålla minst det belopp, som utgår enligt nionde avlöningsklassen och hälsosyster av lägre lönekategori minst det belopp, som utgår enligt femte avlöningsklassen av den för innehavare av landskaps-tjänst fastställda löneskalan. Dessutom skall kommunal hälsosyster åtnjuta dyrtidstillägg, där sådant tillskott utgives åt innehavare av motsvarande befattningar i landskapets tjänst. Utöver grundlönen skall hälsosyster erhålla ordentlig, möblerad bostad, omfattande minst ett rum, kök och förstuga jämte värme eller hug-

gen brännved samt lyse, del i källare och nödiga uthus ävensom badstuga eller rätt att begagna sådan eller badrum eller ock, i den mån dessa naturaförmåner icke stå henne till buds, mot dessa naturaförmåner svarande penningvederlag enligt prisläget på orten. Tillika skall till hälsosysters förfogande, där sådant med skäl, kostnad är möjligt, ställas fri telefon.

Hälsosysters avlöning och naturaförmåner i Mariehamn ordnas enligt stadens eget bestämmande, dock så att grundlönen jämte värde av naturaförmånerna ej sammanlagt må understiga hälsosysters avlöningsförmåner enligt de i 1 mom. stadgade grunder.

I landskapets fattigaste och glest befolkade skärgårdskommuner tillkommer kommunal hälsosyster, där landskapsnämnden anser sådant erforderligt, ett ortstillägg enligt nämndens prövning av högst tjugo procent av den i 1 mom. stadgade minsta grundlönen i vederbörande lönekategori.

Kommunal hälsosyster i landskommun uppbär årligt ålderstillägg enligt samma grunder som innehavare av landskapets tjänst eller befattning i vederbörande i 1 mom. nämnda avlöningsklass. I avseende å ålderstillägg är sådan kommunal hälsosyster berättigad att tillgodoräkna sig jämväl den tid hon varit anställd såsom ut-

bildad hälsosyster, sjuksköterska eller barnmorska i statens, landskapets, annan kommuns, sammanslutnings av kommuner, bolags eller annan sammanslutnings eller anstalts tjänst.

Ålderstillägg för kommunal hälsosyster i Mariehamn utgår enligt stadens bestämmande, dock icke med lägre belopp än vad i föregående moment är sagt.

Hälsosysters lön utbetalas månatligen ur kommunalkassan. Innan hälsosyster antages i tjänst i distrikt, omfattande två eller flere kommuner, skall det fastställas, huruledes månadslönen bör till henne utgivas.

Ärenden angående hälsosysters bostads- och andra naturaförmåner avgöras vid inträffad meningsskiljaktighet av landskapsnämnden efter landskapsläkarens hörande.

15 §.

Hälsosyster, som underlyder bestämmelserna i denna landskapslag, är vid uppnådd sextio års ålder skyldig att avgå från sin befattning. Dock kan landskapsnämnden, efter att hava hört den kommunalmyndighet, som äger anställa hälsosyster, samt landskapsläkaren berättiga hälsosystemen att kvarstå i sin befattning ända till sextiofem års ålder.

Kommunal hälsosyster, som oförvitligen tjänat såsom hälsosyster i trettio år och uppnått sextio års ålder, vare vid sin avgång från befattningen berättigad att av landskapsmedel erhålla en årlig livstidspension med det belopp, vilket innehavare av landskapets tjänst eller befattning i vederbörande uti 10 § nämnda avlöningsklass uppbär såsom full pension. Såsom till pension berättigande år har hälsosyster rätt att räkna sig tillgodo även den tid, vilken jämlikt 10 § 4 mom. bör beaktas vid fastställandet av ålders- tillägg.

Blir hälsosyster tidigare än ovan sagts varaktigt oförmögen att handhava sin befattning eller innehar hon vid avgång på grund av uppnådd ålder ännu icke trettio pensionsår, berättiga tio pensionsår till tio trettiondedelar av fullt pensionsbelopp och varje påföljande fullt pensionsår till ytterligare en trettiondedel därav, intill dess fullt pensionsbelopp uppnås. Ådrager sig hälsosyster sjukdom, som innebär fara för omgivningen, och måste hon av sådan anledning avgå, kan landskapsnämnden, efter inhämtat utlåtande av medicinalstyrelsen, bevilja henne vårdbidrag för viss tid eller skälig pension oberoende av pensionsåren.

Stadgandena i denna paragraf äga motsvarande tillämpning med

avseende å hälsosyster, som i 3 § 2 mom. omförmäles.

16 §.

Höjes eller sänkes innehavarnas av landskapets tjänst eller befattning avlöning i stöd av gällande stadganden på grund av stegring eller nedgång i det officiella levnadskostnadsindexet, skall pension, som i stöd av denna landskapslag beviljas eller beviljats, i enlighet med därom utfärdade närmare föreskrifter i motsvarande mån höjas eller sänkas med iakttagande av sagda stadganden.

Genom denna landskapslag upphäves landskapslagen den 16 juni 1948 angående ändring av landskapslagen om kommunala hälsosystem i landskapet Åland, utfärdad den 14 september 1945, och densamma träder i kraft den 1 april 1948. Dock skola stadgandena i 10 § tillämpas från och med den 1 januari 1947.

Jämlikt denna landskapslag på grund av stegring eller nedgång i det officiella levnadskostnadsindexet förhöjd eller nedsatt årlig grundlön och pension utjämnas till närmast följande tal, vars tolfte del är delbar med tjugofem, samt ålderstillägget på motsvarande sätt till det tal, vars tolfte del är delbar med fem.

Landskapslagens stadganden angående höjning eller sänkning av kommunal hälsosyster tillkommande grundlön, ålderstillägg och pension på grund av stegring eller nedgång i det officiella levnadskostnadsindexet skola iakttagas blott så länge allmän justering av innehavarnas av landskapstjänst eller befattnings avlöningar jämlikt gällande stadganden verkställas på grundvalen av det officiella levnadskostnadsindexet.

Mariehamn den 31 augusti 1948.

På landskapsnämndens vägnar:

Lantråd

Viktor Strandfält

Viktor Strandfält.

Landskapssekreterare

Ch. Stormbom

Ch. Stormbom.

Nº 19/1948.

LAGUTSKOTTETS betänkande Nº 19/1948 med anledning av landskapsnämndens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen om kommunala hälsosysstrar i landskapet Åland, utfärdad den 14 september 1945.

Med anledning av förenämnda framställning, varöver landstinget inbegär lagutskottets utlåtande, får utskottet vördsammast framhålla följande:

Beträffande § 10 innebär ändringsförslaget, såsom landskapsnämnden även i sin motivering framhåller, endast att stadgandet om dyrtidstillägg bortfaller, § 15 har införts oförändrad från landskapslagen den 16 juni 1948, under det att § 16 innehåller den egentliga ändringen, d.v.s. bestämmelser om lönernas och pensionernas bindande vid levnadskostnadsindex på sätt i motsvarande rikslag är stadgat. Observerar man närmare det sammanhang, i vilket stadgandet om dyrtidstillägg i § 10 förekommer, frågar man sig om det överhuvudtaget är nödvändigt att ändra denna paragraf. Meningen ifråga lyder: "Dessutom skall kommunal hälsosyster åtnjuta dyrtids- och dyrortstillägg, där sådant tillskott utgives åt innehavare av motsvarande befattningar i landskapets tjänst." För sin del anser utskottet, att lagrummet utan några betänkligheter kan bibehållas oförändrat, och då § 15 endast ur kodifieringssynpunkt införts i ändringsförslaget, kan landskapslagen av den 16 juni 1948, som icke berör § 16, lämnas helt och hållet oförändrad.

Utskottet, som företagit härav betingade ändringar och uteslutningar i ingressen och slutstadgandena i lagen, får därför för landstinget vördsammast föreslå,

att landstinget ville antaga nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om kommunala hälsosysstrar i landskapet Åland, utfärdad den 14 september 1945.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting beslutat, att § 16 i landskapslagen den 14 september 1945 om kommunala hälsosysstrar i landskapet Åland skall erhålla följande ändrade lydelse:

§ 16.

Höjes eller sänkes innehavarnas av landskapets tjänst eller befattnings avlöning i stöd av gällande stadganden på grund av stegring eller nedgång i det officiella levnadskostnadsindexet, skall pension, som i stöd av denna landskapslag beviljas eller beviljats, i enlighet med därom utfärdade närmare föreskrifter i motsvarande mån höjas eller sänkas med iakt-